

Κλείστε τα σχολειά, Μ. Κουντουράς

Διαβάστε τα παρακάτω αποσπάσματα για το σχολικό θέατρο από τις σημειώσεις του Μίλτου Κουντουρά, ο οποίος έβαλε τις τέχνες και ειδικότερα το θέατρο στο κέντρο του Διδασκαλείου Θηλέων Θεσσαλονίκης (1927-30). Στα συγκεκριμένα αποσπάσματα ο Κουντουράς τονίζει τον παιδαγωγικό χαρακτήρα του σχολικού θεάτρου, συγκρίνοντάς το με το «κοσμικό», δηλαδή το επαγγελματικό θέατρο. Επιπλέον, επιδιώκει να δείξει τη λειτουργία του σχολικού θεάτρου μέσα στο πλαίσιο του *Σχολείου Δημιουργίας* που προσπάθησε να οικοδομήσει σε αντίθεση με το παλαιότερο *Σχολείο των Γνώσεων*.

Μίλτος Κουντουράς

Κλείστε τα σχολειά

Το θέατρο κ'οι θεατρικές παραστάσεις των παιδιών δεν έχουν τίποτε το κοινό με τα συνηθισμένα θέατρα της πόλης. Και στην εξωτερική του εμφάνιση, αλλά κυρίως στην εσωτερική, έχει άλλες προϋποθέσεις και άλλους σκοπούς.

Το σχολικό θέατρο βασίζεται:

α) Στη δημιουργικότητα και την αυτοεξέλιξη του παιδιού από σωματικής, πνευματικής και ψυχικής απόψεως, κ' είναι έκφραση συνολική της τάσεώς του αυτής·

β) στην καλλιέργεια της τέχνης που αντανακλά την ψυχή του παιδιού στη δημιουργική του εξέλιξη·

γ) στη χαρά του παιδιού που τείνει από κοινή χαρά των αισθήσεων να γίνει πνεύμα και ιδέα.

Τα έργα που θα παίζονται πρέπει να είναι αυτή η ζωή των νιάτων ανεβασμένη σ'έναν άλλο κόσμο μαγείας και ιδεών.

Το παιδικό θέατρο δε θέλει να ξαναδώσει θεατρικά έργα καλλιτεχνικά, όπως δίνονται έξω, δε θέλει να μιμηθεί ή να υπερβάλει το κοσμικό θέατρο ή να δημιουργήσει κοσμικούς καλλιτέχνες, γιατί τότε το θέατρο αυτό θα κάνει κάτι το τυραννικό στο Σχολειό που θα παραβλάψει ουσιωδώς το έργο της Αγωγής, όπως εγώ το αντιλαμβάνομαι, δηλαδή (της αγωγής) μιας προσωπικότητας που εξελίσσεται προς

ατομική δημιουργία. Το παιδικό θέατρο που προσφέρει έργα τυχαία, αδιάφορο αν είναι καλλιτεχνικά ή όχι, που θέλει να μιμηθεί τον α ή β καλλιτέχνη, μάλλον βλάπτει ή ωφελεί το έργο της αγωγής, γιατί τότε και το θέατρο αυτό άλλο δεν είναι παρά ένα καλούπι σαν εκείνα που με χίλιους καλούς ή κακούς τρόπους επέβαλε στα παιδιά το Σχολείο των Γνώσεων. Γι' αυτό και μια παράσταση μπορεί να μην αρέσει στους θεατές που μέτρο κρίσης των θα είναι το κοσμικό θέατρο, κι όμως να είναι κείνη που πρέπει· κι αντίθετα ν' αποτύχει κατουσία και να μην υψωθεί στον προορισμό της, ενώ θα έχει καταχειροκροτηθεί από τους θεατές.

Οι παραστάσεις, τα έργα των παιδιών, δεν είναι, και δε θέλουν να είναι, έργα τέχνης, όπως τα εννοούμε. Αρκεί να είναι έργα προάσκησης που οδηγεί προς γνήσια καλλιτεχνική απόλαυση, προς γνήσια δημιουργία και γνήσιο πολιτισμό. Ότι, όμως, δεν μπορεί παρά να πετύχουν στο τέλος τέτοια έργα φαίνεται και από τα εξής: ότι τα έργα αυτά δε θ' είναι ξένα, αλλά θα είναι δημιουργήματα των παιδιών, θα είναι από τη ζωή τους την καθημερινή ή την ψυχική [...] Έργα μεγάλα δε θα είναι, ούτε καλλιτεχνικά. Όμως θα περιέχουν κάτι από φωτιά και μεγαλοφυΐα. Τη φωτιά και τη μεγαλοφυΐα της παιδικής ψυχικής!

Το σχολικό θέατρο το έβλεπα από χίλιες απόψεις. Εκτός από την κίνηση, τη λογοτεχνική δημιουργικότητα, την ομαδική ζωή, την κριτική, τη χειροτεχνία, τη χαρά κτλ., είχα πολύ υπόψη μου και την έρευνα την επιστημονική. Το τελευταίο το ήθελα στη δραματοποίηση της ιστορίας. Εμβάθυνση στην κοινωνική ζωή, στο χαρακτήρα, στα ιστορικά γεγονότα, στην ιστορική σκέψη, στη μιμητική απόδοση κ.τ.λ. Τα ήθελα μέσου της δράσης και της χαράς μιας θεατρικής παράστασης.

Μίλτος Κουντουράς,

Κλείστε τα σχολειά, επιμέλεια Αλέξη Δημαρά

Ασκήσεις

1. Εργαστείτε σε ομάδες, για να συζητήσετε τις απόψεις του Κουντουρά για το σχολικό θέατρο και να εκφράσετε τις δικές σας θέσεις σχετικά με τα επιμέρους ζητήματα που θίγει. Να λάβετε υπόψη στη συζήτηση τις συγκρίσεις που κάνει, καθώς και τις παρακάτω ερωτήσεις.

- Ποιοι είναι οι στόχοι του σχολικού θεάτρου;
- Τι πρέπει να αποφεύγεται στο σχολικό θέατρο και για ποιους λόγους;
- Τι προτείνει ο Κουντουράς σχετικά με τα θεατρικά έργα που ανεβάζονται στο σχολείο; Με ποια επιχειρήματα υποστηρίζει την πρότασή του;
- Διαφαίνεται στο κείμενο το όραμα του Κουντουρά για το Σχολείο Δημιουργίας; Ποια ταυτότητα δασκάλου προβάλλεται μέσα από το κείμενο; Να τεκμηριώσετε την απάντησή σας με αναφορές στο κείμενο.

 ΤΑΥΤΟΤΗΤΕΣ

2. Νομίζετε ότι μπορεί το θέατρο να βοηθήσει στη διδασκαλία κάποιου μαθήματος, όπως προτείνει ο Κουντουράς; Έχετε κάποια παρόμοια εμπειρία;

 ΑΝΟΙΚΤΗ ΕΠΙΣΤΟΛΗ

3. Να γράψετε ένα κείμενο με τη μορφή ανοικτής επιστολής προς το Υπουργείο Παιδείας, για να υποστηρίξετε με επιχειρήματα την ενίσχυση της θεατρικής παιδείας στο σχολείο. Φροντίστε να δημοσιευτεί η επιστολή σας στον τοπικό τύπο.

4. Ακολουθήστε την πρόταση του Κουντουρά και γράψτε τα δικά σας θεατρικά έργα, βλ.

 ΘΕΑΤΡΙΚΟΣ ΔΙΑΛΟΓΟΣ

[Έκφραση-Έκθεση Α΄ λυκείου, σ. 114 κ.ε..](#)